

חלות לשבועות – הצעות לפעילויות:

אפשרות ראשונה:

למדני את השיר הפשוט של הלחם.

הלחם הוא מצרך בסיסי בקיום של האדם מאז שחר ההיסטוריה. בעבר, הכנת הלחם הייתה כרוכה בעמל וציפייה ארוכה: החל מהעבודה בשדה, דרך קצירת השיבולים, ועד לאפיית הלחם על כל שלביו. לכן, אין זה מפתיע שנקבעו סביב הלחם טקסים בתרבויות שונות, ובכלל זה בתרבות היהודית.

כיום, הכנת הלחם נעשית באמצעים טכנולוגיים המשכיחים מאתנו את העמל הרב המושקע בהכנתו. ועל כן אפשר למצוא חשיבות בטקסים מטקסים שונים סביב אכילת הלחם – אשר יזכירו לנו שהלחם, למרות הכל – אינו צריך להיתפס בעינינו כברור מאליו.

וכמו הלחם, עוד דברים רבים בחיינו שאנו לוקחים אותם כברורים מאליהם, מוטב היה שנכיר עליהם תודה ונדע להודות ולשמוח בפשוטות הנעלה שלהם.

פעילות:

הכנת לחם עם התלמידים, משלבים הראשוניים ביותר: (אם אפשרי – קצירת השיבולים בשדה; אם אפשרי – כל תהליך הפרדת התבן מן המוץ; אם אפשרי – טחינה באבני רחיים. וכן על זו הדרך).

דין:

- מה הרגשתם בזמן שאכלתם את הלחם שהכנתם במו ידיכם?
- במה שונה קניית לחם בחנות ואכילתו מהכנת לחם במו ידיו ואכילתו?
- מה גורם לדעתכם לכך שאנו לוקחים את הלחם כברור מאליו?
- מה עוד אנו לוקחים כברור מאליו בחיים שלנו?
- מה יכול לעזור לנו לשנות את היחס הזה אל הלחם, או אל מרכיבים אחרים בחיים שלנו?
- למי הייתם רוצים להפנות את הכרת התודה שלכם בכל הקשור ללחם, מזון או מרכיבים אחרים?

*למורה:

אפשר להשמיע לתלמידים קטעים אחדים מברכת המזון ומהפיוט "צור משלו אכלנו" לצד השיר "שיר העבודה והמלאכה" של ביאליק, ובעקבות השירים לדון עם התלמידים בשאלה זו.

אפשרות שנייה:

"כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם" (דברים ח', ג)

הטקסיות של הלחם – בקורבן הלחם כמו גם בארוחות החגיגיות בחיים שלנו – מלמדות אותנו שהאכילה כמו גם יתר הצרכים הגופניים שלנו, הם בסיס חשוב ומרכזי לא רק לחיים הגופניים שלנו, אלא לחיים הפנימיים שלנו: לתחושות ולרגשות שלנו, לאמונות ולערכים שלנו.

פעילות:

1. יצירת חלות בצורות. כל תלמידה ותלמיד יצרו את החלות כטוב בעיניהם.

תוך כדי הכנת החלות נבקש מהתלמידים לחשוב(אם כי הם לא חייבים לענות ולהתייחס לכל הפרמטרים האלו): לכבוד איזה מאורע הם מדמיינים שהם יוצרים את החלות? למי היו רוצים לתת את החלה שלהם? וכדומה.
1. כל תלמידה ותלמיד יציירו את החלה שיצרו, ויצבעו אותה בהתאם לרגשות ולמחשבות שליוו אותם בתהליך ההכנה, תוך שהם בוחרים צבעים ואת אופי הצביעה בהתאם למה לאותם רגשות ומחשבות.

דיון:

- האם כשאנו עסוקים אנו קשובים מספיק גם לעולם הפנימי שלנו?
- מה צריך להוביל אותנו בחיים – העולם הפנימי שלנו: האמונות והערכים, הרגשות והמחשבות שלנו או הצרכים הגופניים והחומריים?
- מה מלמדת אותנו הטקסיות של הלחם במסורת אודות היחס שבין החומר והרוח?

אפשרות שלישית:

"טוב לי תורת פיך * (ויציר כפיך) מאלפי זהב וכסף" (תהילים קי"ט ע"ב)

*פיך - פיך שלך, שהוא יצירתך פרי מחשבתך בעולם

קורבן הלחם הוא קורבן זול יותר מקורבנות מהחי, אבל גדולתו נעוצה בכך שהבאתו תלויה בהשקעה רבה של האדם – העמל של יצירת הלחם, מעבודת השדה ועד לאפיית הלחם.

מדרשים רבים של חכמים, כמו גם שירה של רחל (ראו בחוברת, עמודים 35-36) מלמדים אותנו שהנתינה אינה צריכה להימדד ע"פ ההשקעה הכספית המצויה בה, אלא ע"פ ההשקעה והרצון הטוב שמגולמים בה.

פעילות:

נכין עם התלמידות והתלמידים חלות.

במהלך הכנת החלות הם לא יקבלו הוראות מפורשות מה בדיוק צריך לעשות עם החלות: האם צריך ליצור אותם בצורה מסוימת, בגודל מסוים, וכדומה.

לאחר האפייה, ניצור תערוכה של החלות שעשו התלמידים.

כדי למקד את הדיון, אפשר להניח לתצוגה, ליד החלות האפיות של התלמידים, גם כמה חלות קנויות.

דיון:

- מה היתרון ביצירת החלות שלנו? ומה היתרון בקניית חלות מוכנות?
- אילו תנאים מאפשרים לכם ליצור יצירה שהיא מיוחדת לכם?
- האם לדעתכם הכנה של דגם ייחודי 'שווה' יותר מהכנה שיש בה הקפדה ותשומת לב להוראות מדויקות?
- מה לדעתכם הגורם בו נכון למדוד אם משהו 'שווה' יותר או 'שווה' פחות?

- חישובו על מרחבים בחיים שבהם יש יתרון לסדר ולדיוק, ועל מרחבים אחרים שבהם נכון בעיניכם לתת חופש לביטוי עצמי.